

633.022 OSZK

A GRAPHOLOGIA

(AZ IRÁS — ANALYSIS TANA)

ÉS HELYZETE

AZ ORVOSI TUDOMÁNYOK KÖZÖTT.

1913. február 11-én tartott előadása nyomán írta:

SZENTLŐRINCZI LIEBERMANN TÓDOR.

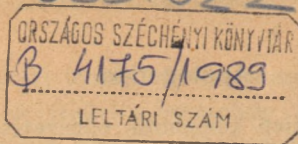
Ára 1 korona.

1913.

SINGER ÉS WOLFNER.

633.022

A GRAPHOLOGIA (AZ IRÁS — ANALYSIS TANA) ÉS HELYZETE AZ ORVOSI TUDOMÁNYOK KÖZÖTT.

1913. február 11-én tartott előadása nyomán írta: SZENTLŐRINCZI LIEBERMANN TÓDOR.

Bevezetés.

Azt hiszem, nem felesleges a hazai orvosok figyelmét felhívni a graphológiára, mint alyan disciplínára, amely külföldön sokkal több elismerésre és elterjedettségre tett már szert, mint minálunk; nemcsak, mert helytelen dolog bármiben is elmaradni a külföld mögött, ignorálni bármit is a külföld vívmányaiból, hanem azért is, mert nagyon sokat várhatni nézetem szerint a graphológiától éppen orvosi szempontból, nagy területek fekszenek még parlagon, úgy a már meglevő kihasználása, mint pedig annak bővebb, precisebb és megbízhatóbb kiépítése szempontjából. Céloom továbbá az is, hogy meghódítsam legalább egy részét azoknak, akik a graphológiának, mindenféle okból, ellenségei. Szolgáljon ez mentségemül, arra, hogy azokat a részleteket bővebben tárgyaljam ebben az előadásban, melyek tisztán azt célozzák, hogy a graphologia ésszerűségét világítsák meg és meggyőzzék a meggyőzhetőket arról, hogy annyira természetszerű mindaz, amin a graphologia felépül, hogy még akkor is meggyőződéssé kellene érlelődni az ember fejében az írásnak a kapcsolata az emberek egyéniségével, hogyha ezidő szerint még egyáltalában nem is volna kidolgozott graphologia.

Apologetika.

A graphologia ellen különböző ellenvetéseket hoznak fel. Azok közül, akik egyáltalán érdekesnek vélik ezt a tárgyat némi gondolatmunkára, tehát azok közül, akiknek az ellenvetéseivel egyáltalán érdekes foglalkozni, sokan nem látják át mindjárt a kapcsolatot írás és egyéniség között, mások ezt belátják, de azt vélik, hogy az írásra túlságosan sok külső befolyás van hatással, semhogy ez hű és torzítatlan képet nyújthatna, ismét mások tagadják, hogy megalapozott, kiépített tudomány volna, még mások pedig egyszerűen arra hivatkoznak, hogy nagyon megbízhatatlan dolog, sok a tévedés az eredményeiben, azért hasznavehetetlen.

Mindez együtt azt eredményezte, hogy bár a külföld bevette már azok közé a tudományok közé, amelyeknek a segítségét a mindennapi életben nem kívánja már nélkülözni, mégis aránytalanul csekélyebb az elterjedése, mint ahogy azt azok a célok, melyeket elér vagy megközelít, természetesen magokkal hoznák.

Része van ebben természetesen mindenféle mellékkörülménynek is, amelyeket kénytelen vagyok legalább néhány szóval érinteni. Itt van mindjárt az emberek indolentiája, mely tudomást sem vétet velük olyan dolgokról, amelynek életbevágóságát nem látni át első pillanatra. Akár azt vesszük figyelemre, hogy egy-egy technikai újítás minő sebességgel terjed ott, ahol az a legközvetlenebb érdekeket szolgálja és ott, ahol arra csak adandó alkalommal lehet szükség, úgyhogy sokszor még a létezése is kétségbe vonatik, akár azt tekintjük, hogy az orvosi működés terén hányszor találkozunk azzal, hogy a beteg kis jelentőségű, de kellemetlen bajától mennyire inkább igyekszik szabadulni, mint végzetesnek jelzett súlyos betegségétől, csak azért, mert annak a tünetei még nem jelentkeztek, kulcsot kapunk ennek a jelenségnek a magyarázatára, mert hisz a graphologia nem folytonosan kell az embernek. Sőt sokszor az, ami szükségessé tenné, szinte belopózkodik az ember életébe, mintegy megkerülve a graphologia szigorú és mélyre látó ítélőszékét. Hányszor fordul az elő, hogy az ember sokszor ismerni

vél olyan valakit, aki utólag, fontos szerepet játszik életében, és éppen e régi, de felületes ismeretség alapján nem gondol arra a szükségességre, hogy az illetőnek jellembeli sajátosságairól graphologiai vizsgálat alapján meggyőződjenek. Meg kell valanom, velem is megesett ez már nem egyszer. Sokszor odáig is megy a dolog, hogy mivel mindenki emberismerőnek tartja magát, még a szerepek is megcserélődnek és az, aki a graphologia útbaigazítására nagyon is rászorulna, még a graphologiai véleményt akarja felületes megismerése alapján felülbírálni.

De egy fontosabb oka is van a graphologia csekély elterjedésének és az a graphologia természetében fekvő súlyos akadályokban rejlik. Ennek megvilágítására legjobb lesz, ha rámutatok arra a szembeszökő párhuzamra, melyet a graphologia és az orvosi tudomány között vonhatunk.

Ha valakinek olyan valami betegsége van, amelyik őt zavarja, akkor orvoshoz fordul. Az orvosnak módjában áll a beteget esetleg ismételtén látni, esetleges tévedéseit kijavítani, különböző gyógyító eljárásokat próbálni ki. Ha neki nem sikerül a gyógyítás, a páciens más orvoshoz fordul, esetleg mindjárt jobb orvoshoz, mert hisz az orvosi kapacitásokhoz utba tudja őt egyhamar valaki igazítani. A vége mégis csak az, hogy valaki helyes véleményt mond és esetleges vádak csak az előzőleg kevesebb sikerrel próbálkozó orvosokat érik. Egészen másképp van a dolog a graphológiánál, mert ha már valaki a graphologushoz fordul jótanácsért és attól teszi függővé például egy felelősségteljes állás betöltését, a graphologus esetleges charlatánságára már csak akkor jön rá, mikor késő. Ilyenkor az odium már nem a graphologusra, hanem a tudományára hárul. Vagy pedig, ha két graphologus, ami nagy ritkaság, ellentmondó véleményt mond, ami az orvosi praxisban lépten-oyomon előfordul, a kliensnek nincs módjában megítélni, hogy melyik érdemel hitelt.

Ami a tudományos megalapozást illeti, nem szabad elfeledkeznünk, hogy mit kívánunk ebben az esetben. Mily ritkán kínálkozik alkalom, hogy a graphologus hitelesen közölhesse egyes embereken szerzett tapasztalatait, anélkül, hogy discretionarius túlkapásokat engedne meg magának. A legtöbb eset-

ben kénytelen megelégedni azzal, hogy tapasztalatait, a saját emberismerésére és szavahihetőségére apellálva, lehetőleg körülírva közölje. Ahol azonban van rá alkalom, ott, nyugodtan mondhatom, meg is ragadták azt a graphologusok bőven. Híres emberekről, akiket egy egész nemzet ismerni vélt, tettek, emlékiratok, művek stb. alapján, pörbefogott emberekről, akiknek a pöre ügyis nyilvánosságra hozott mindenféle intimitást, irtak hosszú tanulmányokat, szereztek sokmindenféle értékes tapasztalatot. Ezek közül majd lesz szerencsém egyet-mást be is mutatni.

Megemlítek itt még egy dolgot, amely nagyon alkalmas a graphologia ok nélkül való diszcreditalására és ez az a sokmindenféle szemfényvesztés, melyet a publikum hajlandó a komoly tudományos graphológiával egy kalap alá fogni. Ilyen a palmistika, amelynek Angliában és Amerikában tömegesen hódolnak az emberek, de még veszedelmesebbek azok a hamis cégér alatt dolgozó, nagyszabású vállalatok, mint aminő a Roksroy-féle Londonban, akik azt állítják, hogy a kézírásból jósolnak, titkos múltakat derítenek ki stb., mindezt melleleg megnevezve apránként, újabb és újabb honoráriumok kicsikarása mellett, ami pedig nem alapszik egyében, mint eleinte némi általános frázis alkalmazásán, majd pedig tervszerű, ügynökök által véghezvitt kémkedésen az illető személye körül, hogy az ilyen módon kikémlelt és azután helyesen »felismert«, de köz tudomású dolgok transatlantikus visszajuttatása hitelt szerezzen mindenféle légből kapott állításnak.

Hogy jó tanáccsal fejezzem be ezt a fejezetet, felelek arra a kérdésre, mit kell tehát tenni, hogy mindeme nehézségek mellett hasznát vehessük a graphológiának? Meggondolni, hogy ki legyen az a graphologus, akit megkérdezzünk, információt szerezni róla és még esetleg két egybehangzó véleményt szerezni be.

Plausibilitás.

Annak bizonyításában, hogy a kapcsolat a szellemi egyéniség és az írás között kézenfekvő dolog, nem akarok nagyon mély tudományos fejtegetésekbe bocsájtkozni, bár felemlíthetném

azt a számos precíz kísérletet, melyeket többek között Lombroso végzett, külön e célra szerkesztett, nagyon pontos műszerekkel, melyek arra szolgálnak, hogy registrálás útján kimutassák az izomaktiók minemőségének változását a lelkiállapottal. Én inkább azokat a tényeket szándékszom felemlíteni, melyek mindenkinek a saját megfigyelési köréből vannak válogatva, nem kevésbé bizonyítók, mint amazok és azzal a nagy előnnyel bírnak, hogy mindenki maga ellenőrizheti helyességüket.

Ha megfigyeljük, hogy mindnyájan, önkéntelenül, micsoda adatok alapján alkotunk magunknak ítéletet a velünk érintkezőkről, rá fogunk jönni, hogy nagyrészt azok az öntudatlan mozdulatok, gesztusok, stb.-k azok, amelyeket mi is, talán öntudatlanul, megfigyelünk, amelyek ránk hatnak és amelyek összességükben megrajzolják előttünk az illető ember belső képét. Amint valaki megszorítja a kezünket, amint meghajlik előttünk, aminő gesztusok kísérik beszédjét, mindmegannyi adat a mi psychenk előtt. A széles, nagy gesztusok, határozott, kevés, erőteljes mozdulatok, melyek bizonyos céltudatosságot és biztosságot szuggerálnak, egészen más benyomást gyakorolnak ránk, mint a túlélénk, kapkodó, bizonytalan, ideges mozdulatok, a remegő, gyűrő, vagy minden pillanatban, mintegy szándékosan megszakadó, félbemaradó gesztusok. Épp így vagyunk az emberek járásával, ami a maga többnyire öntudatlan formájával talán még biztosabb alap, de hisz utóvégre a mimika sem egyéb, mint izomaktiók összessége, sőt vannak, akik azt állítják, hogy az egész physiognómia úgy fejlődik, hogy a sokat és erősen használt mimikai izmok rajta hagyják az arcon működésüknek mindenféle nyomait.

Akiknek ez sem elég, azok gondolják meg, hogy miféle segédeszközökkel dolgoznak azok a művészek, akik jellemeket festenek nekünk. Még a regényíró sem szokta elmulasztani, ezeket a dolgokat felemlíteni, régi és új egyaránt, pedig neki sok más eszköz áll rendelkezésére, a jellem megfestésére. Sőt ez egész iskolatárggyá fejlődött ki a regény modernné levésében, mert amíg a régiek apró részletezéssel igyekeztek elibénk rajzolni mindazt, ami idevág, addig az ujak egy-egy frappáns hasonlattal akarják elérni ugyanazt a célt.

A drámairóról nem is kell beszélnem. Mégis örömmel említem fel, mert átvezet a legmeggyőzőbb argumentumhoz, a színészek működéséhez. Mivel dolgozik a színész? csupán ilyen eszközökkel. Mert hisz a hang, legalább annak a sok modulációja, amelyet a színész a beszédben használ, szintén csak izom-működésen alapszik. Tudjuk, hogy a színész miféle testtartással, mozdulatokkal stb. tárja elibénk különböző alakjait. Mindaz tehát, amit a színész hoz bele a darab jellemébe, mind ezen fordul meg. És hogy ez mennyi, annak megítélésében nem kell másra gondolnunk, mint arra, hogy hány darab van, melynek a jellemei egyáltalán nem domborodnak ki, ha csak olvassuk a darabot, de kidomborodnak, ha jó színész játssza el, hány darab köszöni egy-egy jó színésznek a hatását, sőt, hogy hány-szor fordul elő az az eset, hogy két különböző színész ugyanabból a szerepből két különböző jellemet csinál, pedig hiszen mindakettő ugyanazt kénytelen tenni és mondani, megcáfolva ezzel azokat, akik az én állításomra azzal felelnek, hogy ők olyan alapos emberek, hogy csak a tettek és legfeljebb a valott nézetek alapján ítélkeznek embertársaik felett.

Már némileg tudományos argumentum az is, amely körül szintén Lombroso szerzett magának nagy érdemeket, t. i. a hipnózis befolyása a kézírásra. Tény, hogy a hipnotizáltak, különböző jellemeik sgggestiója alatt kézírásukban graphologice mindig a megfelelő jellemet tükröztetik vissza, mint amiről mindenki meggyőződhetik számos faksimile alapján Lombrosznak a »Handbuch der Graphologie« címen németre fordított munkájában.

No de az objectiv szemlélő azt is el fogja ísmerni minden akadémikuskodás nélkül, hogy egy csomó jellemző vonás minden kerülőút nélkül is át fog menni az írásba, mint olyan. Hogy a különböző izlésű emberek másképp fognak írni, a kritikusabb izlésű inkább fog figyelmet fordítani írásának egyes dolgokban való módosítására, javítására, hogy ezek a módosítások végre megszokottakká válva, átmenjenek az írás igazi képébe. Hogy így érvényesülnie kell a rendnek, pedanteriának, magától világos. Hogy így válik láthatóvá maga a kifejezéstelenség, az olyan jellem, amelyről senki sem mondhat semmit,

amely mindig valahogy kitölti a rendelkezésre álló helyet, mint valami nyúló massa, szintén nem csodálatos. Éppen így áll a dolog az egyszerűséggel és a cifrasággal, habár ez már komplikáltabb graphologiai megbírálás alá tartozik, mert az írás egyszerűsítése maga is aktiv valami, mert az úgy, ahogy tanultuk, nem egyszerű, De meg ilyen a túlságos csiszoltság és simítottság is, amely a túl fényesre simított hajra emlékezteti az embert. Már sokkal eldugottabb jelentőségű a különbség a szűk, kunkorodó, magába csúszó írás és a széles, tiszta, erőteljes, biztos és bő írások megítélésénél. Úgyszintén a különböző torzítások és extravagantiák esete.

Már ezek a példák is világossá fogják tenni azt a végtelen fölényt, mellyel a graphologia a személyes megfigyelés felett áll. Hisz magyarázni sem kell, hogy mennyire tökéletesebb megfigyelési territorium fekszik a graphologus előtt, akinek módjában van nyugodtan és türelmes figyelemmel mérlegelni egy-egy ilyen izomaktió tükörképét, ahol a személyes megfigyelő épp hogy ügyességgel el tud kapni egy-egy jellemző mozdulatot, melyek még azonkívül sokkal több módosító befolyásnak vannak kitéve, mint az írás, melyet mégis többé-kevésbé egyenlő külső körülmények között szokott az ember végezni, nem feszélyezve esetleges jelenlevő emberek befolyásától, nem különböző foglalkozástól más-másképen beállítva. Például egészen másképp fog valaki mozogni egy előtte ismeretlen üveg-raktárban, másképp, ha egy maró folyadékkal telt üveg van a kezében, másképp a színházban és megint másképp a lóversenyterén, sőt ott is másképp, aszerint, hogy játszik-e, vagy csak szemlélő, stb. Roppant nagy előny továbbá az, hogy a graphologus sistematikusan összeveti jeleit, tapasztalatait, mérlegeli, melyik jel állandó, nagy jelentőségű és megbízható, melyik accidentális, milyenfajta embernél mi a fontos stb., mint amilyen finomságokra a jelek részletesebb tárgyalásánál még lesz alkalmam rátérni.

A graphologia részletes ismertetése.

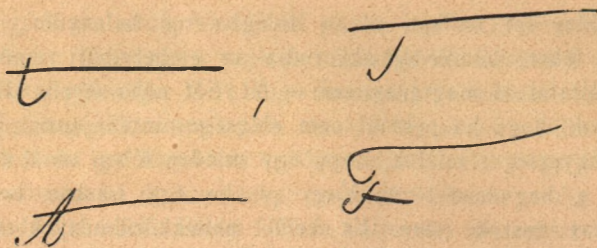
Mindazonáltal, hogy a graphologiai technikát tulajdoképpen egy igazi analysis pontos elmagyarázásával akarom meg-

ismertetni, szükséges, hogy a graphologiai technikáról néhány általános szót is bocsássak előre.

A technika tárgyalásában legcélszerűbb az orvosi nomenclaturát hívni segítségül. Mert a graphologiai analysis és az abból szerkesztett vélemény három fő tényezőnek az együttműködésből származik, habár egyes német graphologusok a harmadikat, nézetem szerint, nagyon helytelenül, kevésre becsülik, megfosztva ezzel tudományukat éppen a legtöbb zsenialitást, művészetet igénylő és ezzel szemben azután a legszebb és mélyrehatóbb eredményeket szolgáltatató eszközétől. Hogy ezzel a harmadikkal kezdjem, ez a Crepieaux Jamin által kifejlesztett és az olaszok által széltében használt ugynevezett resultánsok módszere, amely, orvosilag kifejezve magam, a diagnostikának felel meg. Adatait ez a graphologiai semiotikából és stigmatikából nyeri, amelyek, amint a nevek is mutatják, azoknak a jeleknek részletes ismeretét foglalják magukban, amelyek vagy egyes jellemvonásoknak, szellemi kvalitásoknak a stigmái vagy pedig egész embertypusoknak a semeionjai.

A graphologus, amikor ezeket az eszközöket használja, nemcsak ott végez nehéz szellemi munkát, mikor a különböző stigmákat és semeionokat egymással összeveti, egymásra való módosító hatásukat szellemében elképzei és mérlegeli, ami kétségtelenül a legmagasabb funkciója a graphologusnak, hanem akkor ott is erősen reá van utalva judiciumára, mikor a jeleket csak össze is szedi. Mert egyáltalán nem volna könnyű egy-egy ilyen jelnek a jelenlétét mindig biztossággal constataálni még egy normalis írásban sem, könnyen elképzelhető tehát, hogy mily gyakorlat és hozzáértés kell hozzá, hogy ezt megtegyük a legkülönbözőbb írásokban, soha nem tévesztve szem elől, hogy még a mélyebb gondolkodás megkezdése előtt, ha ezt egyáltalán külön lehet választani, már a jelkeresésnél szinte meg kell éreznünk, hogy melyik jel jelentőséges, melyik nem az, melyiket szabad hatni engedni magunkra, melyiket nem szabad még észre sem igen vennünk, nehogy hibás irányba terelődjünk.

Hogy ezek a jelek az egymásra való kölcsönhatásukban minő messze eltérő jelentőséget ölthetnek minden precizitásuk mellett, szolgáljon például a következő: Az A jelzésű faksimilében

A.

feltüntetett vonalforma, melyet elsősorban a kis t-ék keresztvonásánál, de egyebütt is, pl. szavak végén, egyes nagy betűknél látunk, önállóan véve, olyan természeteknél szokott lenni, akik könnyen belemennek valamibe, ha valamit elkezdenek elmondani, nem igen kötik be a kereküket, nyiltak és őszinték, élénkek és melegek. Mindannak azonban, amit erről a jelről elmondottam, meg van külön-külön a maga értéke és súlya, éppúgy, ahogy az egész jelnek egészben, minden egyes ilyen külön jelentőségnek az esetleges lerontására, vagy másképp értelmezésére különféle sulyú argumentum kéne. Úgyhogy, meglehet, hogy egy írásban ezt a jelet olyan jelekkel együtt találom, melyek jelentőségének egy részét egészen megváltoztatják, másrészét gyengítik, megint más részét pedig teljesen meghagyják, vagy éppen erősítik. Mindezt meg kell itélni. Ha pl. ezt egy olyan írásban fedezem fel, amelyik bővelkedik az őszinte, naiv, jóindulatú és altruista jelekben, akkor ezt úgy fogom értelmezni, hogy ez az ember a maga naiv őszinteségében és optimismusában nem válogatja meg elég óvatosan a bizalmasait, hanem túlságos közvetlenséggel és belemelegedéssel kiönti szívének egyhaimar valakinek, szóval olyan ember, aki csöppet sem bánja, ha az egész világ belát egész a veséjéig, úgyse lát ott rosszat! Ha azonban egy egoista, kicsit reservált vagy pláne alattomos ember írásában látom, talán még a diplomátia jelei mellett is, pedig ez egyáltalán nem lehetetlen, akkor jelentőségéből legfontosabb marad az élénkség, különösen a beszédben való meggyőző és belemelegedő vonás, a többi pedig majd hogy megfordúl. Ilyenkor azt fogom mondani, hogy olyanfajta ügyes ember, aki mindenütt ott tud lenni, ahol va-

lami előnyöset hallhat, olyan dologba tud belenyúlni, amiből haszna lehet, kémkedő, aki tudja az embereiből venni, amit akar, áztatni és megtévesztetni se fél. Sőt néha úgy is állhatnak a dolgok, hogy ha például nem elégséges intelligenciát, ítéletet vagy ügyességet találok, hogy egy minden lében kanál emberre fogom a diagnosist tenni. Vagy pl. ha egy írásban betűkihagyásokat veszek észre. Ez kellő mellékkörülmények mellett, mint: nehézkessé váló, bizonytalan írás, amelyen azonban talán még egy-egy originális forma mutatja a régi dicsőséget, mindég ugyanazoknak a betűknek a kihagyása stb. majdnem biztos jele lehet a paralysis progressivának. Ha azonban más esetben azt találok, hogy mindig a szók vége felé maradozik ki egy-egy betű, nem is mindig ugyanaz, hanem egészen különbözők, vagy pláne a következő szókban fellelem azt a betűt, amelyik a kihagyott után következik vagy amely a kihagyottat helyettesíti, a szó domináns csengésű betűjével, még e mellett azt látom, hogy az írás mozgékony és sebes, akkor diagnosissom éppen az ellenkezőre fog esni, tudniillik szellemi túlélénkségre, minek az ép vagy kóros jellegét persze külön meg kell bírálni.

Világos, hogy itt rejlenek a graphologiai gyakorlat legnagyobb nehézségei. Erre kell legtöbb rátermettség. Fokozódnak még ezek a nehézségek a különböző szokások, nyelvek, nemzetek és nevelés befolyása alatt. Egészen másképp kell a vastag angol typust megítélni, mint a könnyed franciát, habár ez némileg nemzeti vonás, tehát a psychének megfelelően, de arányítva a többi odavaló ember psychejéhez adhat csak jó eredményt, másképpen a gótul-író németet, a latinul író olaszt, másképp a sacré coer növendékeinek mágnásbetűit, másképp a roandirótollal író nőt és másképp az aluminium toll nyomait magánviselő férfi írást. Ezekre általában az a megjegyzésem, hogy nézetem szerint minden ilyen typusra a graphologusnak külön-külön kell magát bedolgoznia, hogy egyformán tudjon itélni, mert itt nem vethet össze egyszerűen írást írással, hanem már kész véleményt kell összehasonlítani kész véleménnyel. A különböző korszakok írásainál ez még kifejezettebben, de egyszer-mind komplikáltabban is, jut kifejezésre. Mert míg egyrészt az emberek mindig más és más divat szerint, sokszor a schablo-

nosságig, irtak, addig hozzájárul pl. az írás akkori aránylagos nehézsége, ritkasága, a papiros minősége és mindenek előtt a tollak kifejeletlensége. Mert míg manapság mindenki megváltathatja magának azt a tollat, amelyik leginkább alkalmazkodik a kezéhez és így legjobban módját adja annak, hogy írása hű képét adhassa az őt kormányzó izomműködésnek, addig akkor vagy lúdtollal irtak, amely folyton változott, sőt sokszor csakis egyképen kezelve volt egyáltalán használható, vagy nem volt még kifejlődött választék tollakban, úgyhogy a fejletlen acéltollak még inkább feszélyezték az emberek kezét. A papirosgyártás szintén még nem volt esetleg olyan magas fokon, mint most, úgyhogy a mai conceptpapiros fogyatékos minőségéből származó kellemetlenségeket sokszorosítva kell elképzelnünk, ha meg akarjuk itélni egy régebbi graphologiai dokumentum értékének a megbírálásánál származó nehézségeket. Nézetem szerint ezek néha úgy tornyosulhatnak, hogy sokszor még a leginkább bedolgozott és korát ismerő graphologus is kénytelen lesz egy egész csoportjától a graphologiai jeleknek, mint megítélhetetlenségtől eltekinteni és helyettök esetleg másokból igyekezni magának véleményt alkotni. Értem ezalatt az egész ductus-tant, az írás fekvésének egy nagy részét és a hurkok minőségéből és nagyságából egy tetemes részt.

Ezek után áttérhetünk egy graphologiai analysisnek in extenso való követésére, ami betekintést hivatott nyújtani a graphologiai műhelybe.

A következő analysis tőlem származik. Írója Maly, a híres elhunyt physiologus professor. Mielőtt az analysis-t megejtettem, nem tudtam róla egyebet, minthogy szerkesztette a Thierchemie című folyóiratot. Utólag tudtam meg csak, hogy atyámnak főnöke volt, tehát ő pontos adatokat tud róla szolgáltatni, halottam egyet és mást tudományos érdemeiről, egész mivoltáról, jelleméről, szokásairól és fellépéséről, mint amely dolgokról atyám annál is inkább tud megbízható felvilágosítást adni, mert később is, miután intézetéből távozott, meleg barátság fűzte őket egymáshoz, egészen Maly haláláig.

Az 1. számú facsimile analyse. Nagyon egyszerű és cicomázatlan. Ez, mint már említettem, hogy úgy mondjam,

~~schon~~ ramhaft machen werden, dann
 komme ich ja ohne Auswand hin. Bitte,
 schreiben Sie mir also noch eine Karte,
 die dürfte mich noch hier treffen. Vor 25.
 gehe ich mit fort, bleibe dau 1 - 2 Tage in
 Wien. Allenfalls fahre ich mit Schiff

1.

activ jel, mert az egyszerűsítés, a betűknek a legszükségesebbre való reducálása maga is kifejezésteljes művelet, mert hisz mi az iskolában didactikai okokból korántsem tanuljuk a betűket a legegyszerűbb formájukban írni. Graphologice tanulmányozva látjuk is, hogy egy bizonyos fokon túl egészen semmitmondó ember sohasem egyszerűsít, nem meri és nem tudja a betűknek megadni azt a pár jellegzetes formát, amely éppen elégséges, hogy a betű megkapja a maga egyéniségét. Jelentősége ennek a jelnek: egyszerűség, külsőségeket elvető jellem, a lényeg embere. Leginkább megfigyelhető a facsimilében, a g-ken, s-eken.

Rövid, sokszor hiányzó kezdővonal szintén egyéniségre vall, sokszor nehezen mérlegelhető jel. Jelentősége: pregnáns, rövid, precis beszédmodor, nem kertelő ember. Leginkább megfigyelhető: az f-eken, w-ken.

Nagyon átlátszó, olvasható, egyenletes, a szók sehol sem torlódnak, közeik megfelelők, a betűk egyenletesen, nyíltan sorakoznak. A sorok egyenesek, olyan távolságra vannak egymástól, hogy pazarlás nélkül minden áttekinthető és áttetsző. Nagyon nehezen megítélhető sorozat. A sorok egyenességének legkisebb jellegző elváltozása roppant lényeges. Nem graphologusnak meg nem figyelhető, tőle nem méltatható jelek. Jelentőség: Rendezettség, biztosság, céltudatosság.

Az írás kicsi. Itt egyrészt az absolut nagyság jön számításba, másrészt azonban a relativ nagyság a rendelkezésre álló papiroshoz, a szók hosszához, *a sorok távolságához* és az írás vastagságához képest. Szintén csak a graphologus ítélete alá tozik. Jelentősége: szorgalom, exactság, esetleg pedanteria.

Nyomdabetű alakok sokszor nagyon magasan álló, finom ékezetek. A felső hosszúságok mindég erősen dominálnak. (Felső hosszúság — a hosszú betűknek a sor fölé eső része). Az egész ductus nyugodt, egyenletesen és eléggé kifejezetten vastag, de emellett könnyed és eleven. Jelentősége: kizárólag szellemi érdekek, szellemi foglalkozás, komolyság, fantázia. (Megfigyelhető a V-n.)

A szók elég tagak, mindamellott a betűk szigorúan kötve vannak, az ékezetek erősen és consequensen le vannak csapva a szó irányában. Jelentősége: logika (lecsapott ékezetek, kötés) amellet nyugtalan, előre törő, activ, mozgó ész. Különösen kifejezett jelek, amelyek intuitióra, inventióra mutatnának, nem találhatók.

Nem egészen biztos fekvés. Kis írás daczára számos megtörés a hurkokban. Jelentősége: Nem ép idegrendszer, neurasthenia.

Kissé szögletes, nem lekerekített, kevésbé lágy általános benyomás; kisebbedő szavak. Ezek a jelek nagyon megbízhatóak. Az első jelentősége szögletesség, nem nagyon kellemes ember, a másiké reserváltság.

Összefoglalva ennek az analysisnek az eredményét és tekintetbe véve az egyes jelek egymásra való hatását, a következő jellemképet nyerjük:

Ennek a levélnek az írója roppant egyszerű, a külsőségekkel még a kelleténél is kevesebbet törődő ember, aki tisztán a szakmájának él. Ezen a téren nem az egetverő zsenik reprezentánsa, habár sok fantáziával és szellemi élénkséggel rendelkezik is, (mert ez a fantázia olyan, amely éppen csak a választandó út és mód kikeresésére, és elébevarázsolására való,) hanem inkább a komoly, czéltudatos, nagy szorgalmú és sok vehementiával tárgyába belemenő exact dolgozó. Exactsága olyan kifejezett, hogy sokszor eléri a pedanteriát, ami azonban

csak növeli azt a roppant világosságot és mindent rendezetten áttekintést, ami erősen szembeötlik, párosúlva nagyon szigorú, szinte mondhatni *activ* és kényszerítően előrevivő logikával.

Más színezetet ad kissé a képnek az a *neurasthenia*, melynek nyomait kifejezetten megláthatjuk. Ez azt fogja maga után vonni, hogy egy ilyen vehemensen dolgozó embert könnyen el fog ragadni a tüze, úgy hogy ezek szerint *pedanteriája* inkább másokon érvényesülhet, nem pedig önmagán, mert hisz *pedanteriájának* ez a tűzesség ellensúlyát fogja képezni. Tehát a tőle függők fogják túlságos exactságát megérezni.

Társadalmilag ez az ember nem lesz a legkellemesebb személyiség, legalább eleinte nem. Kissé darabos, kevésbé közlékeny, utálja a közhelyeket, zárkózott és szófukar. Emellett adandó alkalomkor nem igen fog féket rakni a nyelvére, hanem könnyen nevéen nevezi a gyereket. Egészben tehát egy kissé száraz, ennek a szárazságnak azonban semmi *egoisticus* jelét nem látjuk, csak fent vázolt érdekkörének a következménye. Egyáltalán kissé a gyakorlati étellel nem ismerős embernek látszik, aki anyagi dolgainak, kézzelfogható ügyeinek czélszerű, vagy előnyös rendezésében aligha lesz valami ügyes.

Nem tudom megállani, hogy itt ne figyelmeztessenek még egyszer arra a nagyon jól demonstrálható dologra, hogy minő lényegesen módosító hatása lehet az egyik *graphologiai* jelnek a másakra. A szavak megkisebbedése *reserváltság*ot jelent. Ha ez egy olyan írásban fordul elő, hol ezenkívül nagy *csiszoltság*, *szertetreméltóság* jelei vannak, akkor ez maga minden *speciális* jel nélkül elég *biztossággal* *diplomátiát*, *égoizmust* sőt esetleg *hazugságot* is jelenthet, míg ebben az esetben, ahol éppen *darabosságot*, *külsőségek* elejtését, és a *szakmához* való szorgos ragaszkodást, sőt *szenvedélyes belemelegedést* találunk, ennek éppen *ellenkezőleg* olyan jelentőséget kell tulajdonítanunk, hogy olyan emberrel van dolgunk, aki szereti magát más ügyeitől távol tartani, nem *pletykál*, nem is érdekli őt semmi *pletyka*, de el is várja, hogy a saját *zárkózottságát* azzal *honorálják*, hogy őt is *békében* hagyják.

A *diagnosis* helyességére vonatkozólag atyám a következőket mondotta: A *jellemkép* nemcsak, hogy minden *pontjában*

megfelel a valóságnak, de úgyszólván teljesen kimerítő is. Maly tudományos működésében tényleg ilyen ember volt, tárgyilagos, de fantáziával megáldott, aki mindég ki tudott eszelni valami eljárást vagy fogást, amikor arra szükség volt. Ami pedantiáját illeti, az még nagyobb mértékben helyesen volt jellemezve; míg egyrészt annyira pontosságot követelő ember volt, hogy egy alkalommal erősen kifogásolta, midőn atyám elkésett a laboratóriumból, addig olyankor, mikor ő elképzelt valami eredményt, és annak várható bekövetkezését tüzes temperamentumával biztosra vette, inkább hajlandó volt egy egészen helyesen végrehajtott kísérletben kételkedni, mint a saját tévedését belátni. Csiszolatlansága szintén jól eltalált jellemvonás, éppen egy olyan anekdotán demonstrálható, amely egyszersmind azt is igazolja, hogy gyűlölte a külsőségeket. Maly egyszer egy levelén lovagnak látta magát címezve, mire dühösen felmordult, hogy «Rindviech! Bin ja gar kein Ritter! Fällt mir garnicht ein.» Atyám még azt is megjegyezte, hogy Maly képes volt brüszkírozni olyan valakit, aki azzal akarta magát nála kedvessé tenni, hogy célzást tett Maly grófi származású anyjára, holott pedig az Németországban tényleg komolyan vett előny. Az ideggyengeség diagnózisa szintén helyes volt. Eltekintve izgatottságra való általános hajlamától, Malynak egy idegrohama — mely az öntudat megtartása mellett teljes özszeeséssel és mozgási képtelenséggel járt — is igazolta ezt a diagnózist.

Néhány magyarázó megjegyzés a graphologiai stigmák eredetéről.

Feltűnő, hogy sok stigma már a nép öntudatába is átment, ami a nyelvben dokumentálódik. Így pl. a darabos írás darabos embert jelent. Már pedig a darabos írást tényleg nemcsak mi nevezzük annak, hanem igazán úgy is fest, mintha darabokból volna összetéve, amelyeknek a szögleteit nem csiszolták le. Még jellemzőbb ennél a német «Nachdruck,» «nachdrücklich.» Ennek egyik legmegbízhatóbb graphologiai jel felel meg. Az olyan ember characteristicuma, aki mindig mindent a fejéhez vág annak a szavaival, akinek meg akar valamit mondani,

pedig egyszerűen közölhetné is vele. Ez a jel a megfordított vesszők jele. Az ilyen ember tudniillik nincs megelégedve azzal, hogy odatette azt a vesszőt, és most nyugodtan elveheti a tollat, hanem még nyom egyet rajta (nach- drücklich) így azután a vessző, amelynek fent kéne vastagabbnak lenni mint lent, megfordúl, lent lesz vastagabb, mint fent, bunkószerűvé válik, ami a felületes embert arra a gondolatra juttathatja, hogy a graphologus azért következtet ebből arra a mire, mert a bunkószerű ékezetek bunkóval dolgozó embert juttatnak eszébe. Fel- említhetem pl. azt a teoriát is, amely annak a jelenségnek a magyarázatát célozza, hogy a törekvő, ambitiosus, mozgékony, élénk és jókedvű alaphangulatú emberek írása felfelé emelkedő sorokat tüntet fel, és pedig az író akarata ellenére is, míg az ellenkező jellegű ember írása lefelé tart, sőt ugyanaz az ember megváltoztatja ezt a tulajdonságát, aszerint, amint külső életkörülmények óráá behatnak. Ez néha az élet folyamán többször meg is fordul. Magyarázatát arra építették, hogy az élénk ember izomtónusa fokozódik, amint a sor írásában halad, éppúgy mint ahogy figyelésnél az ember megfeszül, előre hajlik, stb., mert csak a sor elkezdésénél figyel a sorra, később a szók értelme köti le, és ilyenkor az abductorok hatása anatómiai túlsúlyuk alapján erősebben érvényesül, mint az adductoroké, és így a sor előrehaladásánál a kar távolodik a törzstől és a sor felfelé halad; míg ellenkezőleg a melancholiás természetű emberek izmai az elernyedés felé hajolván, önáluk a sor előhaladása közben a kar súlya érvényesül, a felkar tehát közeledik a törzshöz, és a sor esik.

Hasonlóan könnyen belátható értelmű az a jel, melyet a végvonalak minéműségének megfigyelésével nyerünk, ahol pl. a széles, nagy, hosszan kifutó vonalak őszinteséget jelenthetnek, míg a törszerűen hegyes, szurkáló végződéses rosszakaratú malicia és kritizálás jelei. Ezt könnyen beláthatjuk, ha szemünk elé idézzük az őszinte emberek széles nagy gesztusait, melyek a maguk határozott lendületével szinte kifejezni látszanak azt, hogy a szóló állításáért mindenképen felelősséget vállal, és annak valósága «mindeneken keresztül» érvényes, és ellentétbe állítjuk azokkal az emberekkel, akik minden szavuk

végén hirtelen elhalkúlnak, megállanak, mintha folyton attól tartanának, hogy már sokat mondtak, és már szeretnének valamit visszaszítani vagy tartani, akik éppígy megakasztják minden gesztusukat, mint a törvívó, aki minden szúrás után rögtön positurába megy vissza, hogy újra szúr hasson. Ezek az emberek írás közben is így viselkednek, elkapják a tollukat, és így előállnak a töryszerű, hegyesedő végződéssek, amelyeknek nagyon megbízható értékéről magamnak is nem egyszer volt alkalmam meggyőződni.

Facsimile demonstrálások.

A következőkben néhány facsimilén demonstrálni kívánok egyetmást az elmondottakból. Mivel azonban nagyon mélyen nem mehetek bele a dologba, főleg néhány typus bemutatását czélozom csak, itt is, némileg kormányozva attól, hogy az orvosok figyelmére különösen érdemes idegbetegségi nuanceokat mutassam be, nem túlságosan durva, de mégis jól kifejezett példányokon. A közölt facsimilék íróit részben személyesen ismerem, részint adataim vannak róluk, melyeket mások figyeltek meg. Nem közlöm azonban ez adatokat különböző okokból, de különösen azért nem, mert hiszen ez az előadás nem akar vizsgalenni a számomra, hanem csak demonstrálni kíván.

mindenütt azt felelik "h már
előre biztosít, h a nemjretett
késő jöttén. Heolves Doktor ír
ha lehet valamit az érolékembe
m. legyen visszamaga itt is -
N. 19. . ci LI. . A

2.

A 2. számú írás a legtypusosabb képviselője a súlyos női hysteriának, az ő számos sexuális vonatkozásaival. Az ide-oda

repülő, czérnaszerű vonalak, azoknak a fibrilláris remegései, a számtalan megtörés, amellet a hosszú alsó hosszúságok, a minduntalan fellépő hirtelen és motiválatlan vastagodások, teljesen biztosan megadják a diagnosist.

*Die letzten Monate bis ich krank
war, waren 3 u. 4 Jahre lang,
ich habe wieder das fröhliche
Gesicht und immer ausgeglichen*

3.

A 3-mas szintén hysteria jeleit viseli magán. Elég érdekes; hogy a hysteriás férfi írás, ami elég ritka különben, mennyire hasonlít a hysteriás női íráshoz. Ez persze csak a ductusra vonatkozik. Nem mehetek bele minden írás részletes ismertetésébe, csak azt akarom megjegyezni, hogy ez az írás a szókúszó, erélytelen, túlsebes, kúsza és összefonódott mivoltában ugyan kétségtelen hysteriás, de az általános olvashatóságban, a sorok egyenességében, távolságában és rendességében egyúttal magán viseli a productivitás jeleit is, szóval egy hogy úgy mondjam, hasznos hystericust képvisel, szemben az előzővel, kinek munkaképességét betegsége hihetetlenül leszállította.

A 4-es facsimilét hogy úgy mondjam mint normális női, kifejezett és kétségtelen, könnyű hysteriát mutatom be. Ez az a typus, amelyik az elkeseredett férfiakból az: ilyenek a nők! című sóhajtásokat váltják ki. Azok, akiben a laikus nem látja meg eléggé a betegséget, úgyhogy komolyan veszi az illető nőt, és éppen így kerül alkalomadtán egészen a kétségbeesés közelébe. Ez a «hysteriás nőszemély,» a rossz gazdasszony, a szeszélyes, logikátlan, kúsza gondolkodású, felületes, megbízhatatlan ideges nő, akinek az írásából a graphologus az általánosan jellemző képen kívül még külön-külön is ki tudja ezeket a jellemvonásokat fejteni.

amint a családunk,

Budapest.

6.

Fényes példája a férfi hysteriának a 6-os facsimile. Ha meg nem mondanák, alig akadna, aki felismeri benne a férfit.

Abbazia 1807 180/19

Horel Virénia

Jóindulat a haves s
fajros Alpess 12028

7.

Férfi neurasthenia képe a 7-es. Szembeötlő a túlságosan megszorított, görcsös ductus, a kúsza fekvés, az egyenlőtlen beosztás, nagyon markans, önálló betűformák mellett.

It is kellenetlenség
vontatni, ha az ember
veszi nyugodtan,
in his emelés bír baj
s kitömben is olyokba
? ki... ..

8.

Kevésbé typicus, de szintén kétségtelenül neurastheniás a 8-as facsimile. Nem sokkal egészségesebb ember írta, de az alapjellem nem lévén annyira pregnáns, a neurastheniás vonás, amely nagyrészt meglevő intenciók túlzásából tevődik össze, nem jut annyira előtérbe.

Le meus 20 MK; pour
 l'oscop détaillé (il y
 a travail immense à
 le croquer!) et 3 MK.
 et une étude spécifique de
 l'écriture. — Le osco me

9.

A 9-esben női neurastheniát akarnék bemutatni, bár mint ezt meg kell jegyeznem, nem sikerült «tiszta» neurastheniát kapnom, mert a legtöbb idegbeteg nő, ha neurastheniája esetleg

örökös problémája -
 w! fog ini.
 Figyelmeztés:

A Mendelismusra

10.

van is, legtöbbször hysteria jeleit is mutatja. Ez is hysteroneurasthenia példája, de a neurasthenia erősen túlsúlyban látszik lenni. A betűk mint önálló individuumok, a fekvés és nagyrészt a ductus elég pregnáns neurastheniás képet adnának, melyet azonban némely hurok, a sorok egymáshoz való viszonya és még néhány apróbb vonás a fentebbi értelemben színez.

A 10-es nem tárgyalható e szerint a schema szerint, mert a nagy lendület, a roppant egyszerűség, a nagyon energicus vonalak, szemben a lehető legczélszerűtlenebb elhelyezéssel, az absurd fekvés, és a nagy egyenlőtlenség egészen önálló helyet biztosítanak neki. Ez egy genialis alaptermészetű, de nagy tökéletlenségekben szenvedő ember. Ahogy értesültem, ebben az esetben terheltségi és degeneratív okok forognak fenn.

magyar.
 mektek sympathikusabb Henry-ek hal
 mintsem hősien együtt lenni akkor valószínű-
 nek ha itt lenne valamilyen nagy vacsorára
 akkor-fellépésükre, 1/2 11 ig együtt marad-

11.

Mint még nem feltétlenül a pathologicus sphaerába tartozót, de határozottan neurastheniás alapút mutatom be a 11-est. Ez különben is nagyon szép és érdekes írás, melyről azonban helyszűke miatt csak tiszta áttekinthetőségét, jól kordában tartott súlyát, és sok originális betűalakját említhetem meg. (Lásd a gy-keket!)

Egész mesét mond a 12-es. Beszél egy emberről, akinek túldolgozott idegei nagyon szeretnének rakoncátlanokdni, aki azonban végtelen erélyességgel egy hajszálnyira se hagyja el magát. Beszél egy nagyon egyszerű, nagyon originális sőt nagy conceptiójú emberről, egy nagy egyéniségről, kinek részletesebb jellemzését sajnos nem adhatom. Szívósság, tiszta, céltudatos

Dear Sir

I hear from Count Tsoatthyány
that you will be in Sheffield for the
Trade Union Congress on the 14th
Sept. — and I should be very pleased
to see you if you could come over
here one day. Will you write +
say what would suit you? I hope

12.

tervszerűség tán a legfeltűnőbbek. (Annyi megfigyelni való van,
hogy halmazuk az egész facsimilét tenné ki.)

Sir
Theodore Lieberman
27 Arwenack Street
Falmouth

Cornwall

13.

Sir Theodore Liebermann
 27, Dravenack Street
Falmouth
 Cornwall

14.

B. Liebermann Tódor
 egyes. hallgató címet
 IV. Mátyás Valéria - u 7

15.

A 13, 14 és 15-öt tessék egymással összevetni, és megfigyelni, hogy a hangulat mennyire módosító befolyással lehet ugyanannak a személynek egyidőből származó írásaira. Legfeljebb az ellentét a 13-as és a 15-ös között, melyek közül a 15-ös egy aggodalmas tartalmú levél címlapja, míg a 13-mas a természet szépségeitől elragadtatott ember lelkiállapotát tükrözteti. A 14-et azért közlöm, hogy kivilágosodjék, hogy nemcsak a különböző toll teszi a különbséget, mert a 14-esen határozottan meglátszik a hasonlóság a 13-al, pedig a 13-mas hasonló tollal íródott mint a 15. A 13-mason szinte látszik, hogy a levél írója hogy örült, hogy intencióinak megfelelő toll akadt a kezébe, ami a 14-es megírásánál hiányzott.

A graphologia mint tudományos kritika tárgya.

Most térek rá arra, amit fentebb már megemlítettem, t. i. annak a tárgyalására, hogy hogyan igyekeztek a graphologia apostolai lehetővé tenni azt, hogy a graphologia épp olyan hozzáférhető kritika tárgyát tegye, mint minden más tudományos adatokon nyugvó disciplina. Az itt közölt példák Binetnek egy idevágó munkájából valók. Ezeket a rablógyilkosokról szólókat azért választottam, mert utóvégre francia egyetemi tanárokat, államférfiakat mi magyarok még sem ismerhetünk annyira pontosan, hogy a finomabb jellembeli nuanceokra vonatkozólag ítéletünk lehessen a graphologiai eredmények helyességéről.

Megjegyzem, hogy ezeket a példákat sem mind teljes egészükben adom, mert ezt a közlemény keretei nem engednék meg, hanem csak a legfontosabbakból néhány részletet.

Példák graphologiai elemzések igazolására.

Rachel Galtie, 23 éves. Elítélték 20 évi börtönre számos lopás és 3 mérgezés miatt. Arsennel megmérgezte férjét, testvérét és a nagyanyját. Motivumai nem voltak a pénzszerzésen kívül. Gyűjtogat, hogy a nagy zavar közepette ékszereket lophasson. Férjét életbiztosításra bírja rá jó előre és megmérgezi, miután tévesen azt hiszi, hogy ez már megtörtént. A halál legkevésbé sem izgatja, mert a dolog nem kerül felszínre. Befurakodik beteg nagyanyja házába. Azt is megmérgezi. Majd pedig magához hívja öccsét, aki őt nagyon szereti, és azt is megmérgezi, miután az ő életét is biztosította. Mind a három mérgezésre jellemző, hogy jól voltak ugyan előkészítve, de azután óvatosság nélkül, hanyatt-homlok vitte őket keresztül. Áldozatai jelenlétében múltak ki nagy kínok között, ami azonban őt oly kevésbé izgatja, hogy apjának alkalmá volt őt egy fiatalember karjai között meglepni, mialatt még az általa meggyilkolt 3-ik áldozat, testvéröccse, holtan feküdt ugyanabban a lakásban. Jellemző nemtörődömségére az is, hogy pl. az arsennt, melyet felhasználta, a cseléddel hozatta a patikából, patkánypusztítás ürügye alatt. Sőt emleget holmi előérzeteket is, mielőtt neki látna a munkának, hogy áldozatai meg fognak halni.

Orvosi vélemény: Anaesthesia superficialis, mindenféle szurkálásokat nem érzett, még a nyelvéen át valókat sem.

Crepieaux Famin, graphologus véleménye :

Domináló fantázia, de productumai épp oly közepesek, mint az intelligentiája. Figyelmesen gondolkodik, de ítélete nincs, impulsiv és exaltált, inconsequens és rendetlen. Hiányait pretenzióval akarja fedni, de evvel még csak aláhúzza inferioritását. Hazug, képzelődése és rendetlensége folytán, hyseriás psychológiája, mozgékonyága nem enged érvényesülni jóságot, ha eredetileg nem is rossz. Veszedelmesnek kell mondani, mert disequilibrált, szenvedélyes, az életre rosszul van felkészülve. Zabolátlan és sok váratlant mutat. Emellett gyengéd is és nagyon kirívóan igyekszik hálát színlelni. Több a kellemetlen, mint a rossz oldala.

M. Vie, graphologus véleménye :

Eleven és szenvedélyes. Phantázia. A controll nem kielégítő. Túl impulsiv, nem tud magán uralkodni, nem vezetheti önmagát. Gyenge akaratú és változékony. Annyira sensitiv, hogy nem bír megállani a határon. Alsóbbrendű niveaux, practicus érzék, óvatosság. Szendélyes élénksége minden egyensúlyt legyőz. Intelligenciája közepes. Kevéssé művelt. Csak ott uralkodik magán, ahol titkolni kell érzéseit. Ebben nagyon ügyes. Még szerény is tud lenni. Tudna kedves is lenni, de idegessége paralyssálja a jóindulatát. Nem egoista, tud szeretni, és akkor nagy elannel. Belső állandóság nincs benne, úgy hogy nagyon változó volna, de mindig ugyanazok az érdekek vezetik.

Példa arra, hogy nyilván eldugott jellem mellett is közel egyformán és nagyjában és egészében találóan nyilatkozik mind a két komoly graphologus, ha hibák vannak is.

*

Hoyos. Annyi rablógyilkosságot követett el, hogy hivatásának mondhatni ezt. Mindezek nagy előkészületek után és nagy rafinériával kigondolva kerültek keresztülvitelre. Elfogatását utolsó rablógyilkossága tette lehetővé, mely csalással volt combinálva. Hoyos életbiztosítási kötvényt írva alá, egy szegény munkást Belgiumból Franciaországba csalt állást ígérve neki. Itt ezzel az emberrel munkakönyvet váltattott. Majd egy öltözet ruhát és fehérneműt ajándékozott neki, mely az ő, t. i. Hoyos kezdetüivel volt jelezve. Ezután egyszer késő este találkat adott áldozatának egy párisi pályaudvaron, hogy onnan vele együtt valamely kastélyba utazzék, ahol állást szerez majd neki. Ekkor már nála van egy éles balta-féle. Egy elhagyatott állomáson kiszállva, elvezeti a munkást a sötét éjben egy hídra, hol ráveti

magát, baltával megöli, arcát számos baltaütéssel eltorzítani igyekszik, az áldozat zsebében elhelyezi a saját papírjait, és keresztbe fekteti a vasuti sineken.

A hulla identitása azonban kiderült, úgyhogy Hoyos nem az életbiztosítási összeget, hanem az elfogatást szerezte meg magának.

A pör kiderítette, hogy 45 éves, herkules, ismerősei rémnek írták le, hihetetlen erőszakos brutalitással. Nagy biztossággal és tárgyilagossággal folytatott védelme inkább vád mint védelem. Mindazonáltal egész sora derült ki a családoknak, lopásoknak és gyilkosságoknak, melyeket ő sohasem ismert be. Első nejét pl. előzetes életbiztosítás után úgy tette el láb alól, hogy egy patkót vásárolva, azt rúdra erősítette, és azután az aszszonyt az istállóba szőlítva, ott evvel a készülékkel agyonütötte, hogy azt mondja később, hogy a ló rúgta agyon.

Grepieaux Famin, graphologus véleménye :

Elegendő nevelés, de középszerű intelligencia és hiányzó ítélet. Nagyigényű, hiú és kicsinyes. Hiúságában érzékeny. Emotiv és zárkózott. Érzéki és gyáva. Ügyes, találékony és intricus. Gazember. Energiája változó, hanyatt-homlok rohanó, gyors az elhatározásokban, de gyorsan le is lohad. Felemás és alacsony jellem,

M. Vie, graphologus véleménye :

Úgy látszik leplezett erős kriminalitás. Elhinne az ember róla minden rosszat. Szinte látni rossz tetteket, de csak rúgóikat szabad keresnünk. Szenvedélyes, érzés intenzitás az impulsivitásig. Nagy fantáziája ezt még fokozza. Nem kicsinyesen bántó, de sok jót nem mondhatni róla. Hivalkodó büszkeség, egoismus. Rabja egy parancsoló érzékiségnek, aktivitása alantasabb az átlagnál, conceptiója gyors, keresztülvitele lassú. Nagy makacosság mellett szeszélyesen csapongó akaratú, sokszor gyenge. Ítélete néha parancsol szenvedélyeinek; szellemileg nem szilárd, de nincs rá kimondott jel, hogy rossz úton járna. Legyőzhetetlen bizalmatlanság, de graphologice nincs kombinálva komisság jeleivel, morális gyengeségre gondolhatni, de biztosan nem állítható.

*

Vidal. Elíteltetése sok lopás és 4 gyilkosság alapján. Mindig nőkn. 1. Egy utcai nőt, lakására, követve azt, mikor neki hátat fordít, késszúrással igyekszik megölni, de segélykiáltásaira megszökik. 2. Szintén így férközve áldozatához, megfojtását kísérli meg, majd, midőn ez lerázza, megszúrja, de innen

is megszökik. 3. Szintén prostituált nővel ismerkedik meg, együtt tölt el vele egy napot, majd másnap elhagyott helyen sétálva vele, orvul hátba szúrja és megöli, kifosztja és elmenekül. 4. Vasúti kocsiban egyedül maradván egy nővel azt megfojtja, kifosztja és testét a vágányra dobja. E gyilkosságokról azt állítja, hogy pénzszükségből tette meg őket.

Orvosilag minden sexuális motívumot kizárnak ugyan, de mindazonáltal kétféleképpen, hogy egészen normális és beszámítható volna. Degeneratív jeleket vélnek benne látni.

A gyilkosságokra jellemző, hogy minden rafinneria, tervszerűség vagy kiszámítottság nélkül inconsequens módon olyan helyen történtek, ahol könnyű a hozzáférés és lehetőleg kicsi a kockázat.

Crepieux Famin, graphologus véleménye:

Fantáziája mozgékony, de nem subtilis. Exaltált; activ ugyan, de ebben a tervszerűtlenség és szakadozottság játssza a főszerepet. Nagyon közepszerű és felületes. Hazugságát saját fantáziája szokásszerűvé teszi nála. Sohasem exact, mindig bizonytalan. Se nem jó, se nem nagylelkű. Egoista, büszke, néha valami heroikus van benne. Energiája gyenge és változó, gyengéd és erőszakos érzéki és lusta. Kiegyenlítetlen, egyensúlyozatlan természet.

Madame X. graphologiai véleménye:

Tőlünk távol eső időben írták. Körülbelül 50 esztendeje. A tinta halványasága, az írás alakja biztos jeleit adják ennek. Kizárólag intellectuális foglalkozás. Ezeknek a különböző megfigyeléseknek a nyomán egy múlt nemzedék költőjét látjuk magunk előtt. Akarata inkább állhatatos mint activ. Oly jól disciplinált és vezetett, hogy ez pótolja képességeit nagy eredmények elérésében. Jól kezelt kis tőke. Befolyásoknak alávetett, impresszionista. Úgy látszik egy manuscriptummal van dolgunk, ha levél feküdne előttünk . . . . stb. Feltétlenül gondolkodó emberrel van dolgunk, ha nem is egészen jó, kissé satyricus is, mégis altruista . . . .

Figyelemre méltó a komoly graphologusok véleményében mutatkozó nagy egybehangzás. Ezt magamnak is sokszor volt alkalmam tapasztalni. Olyankor, amikor biztosnak éreztem magam dolgozás közben, amikor a munka könnyen és megerőltetés nélkül ment, mindig összevágott az én analysisem másoktól

származókkal. Ha bizonytalan az eredmény, akkor legalább én magam mindig megérezttem az ingadozást, és nézetem szerint ilyenkor lelkiismeretes graphologus mindig meg is fogja mondani, hogy nem teljes értékű a munkája.

Az utolsó példa arra szolgál, hogy bemutassam, hogy a charlatanizmus mennyire hasznavehetetlen sőt ellenkező eredményeket produkálhat ezen a téren, és mennyire függ az eredmény a graphologus személyétől, ami igazán nem ronthatja le a graphológiának mint alkalmazott tudománynak az értékét.

Orvosi alkalmazások.

Eddig, nézetem szerint a graphológiát még a mostan már kiforrott alakjában sem eléggé használják fel, nem is szólva róla, hogy minő eredményeket szolgáltatathatna még bővebb, lehetőleg kísérleti alapon való kidolgozás után.

Legbővebb alkalmazása a pszichiátriában van. De még Lomhroso is, aki pedig maga is írt egy graphológiát, és a jellemtanban határozottan járatos, sőt ingeniozus is volt, csak arra szorítkozik, hogy kész, manifest kórtüneteket keressen az írásban. Én pedig azt hiszem, hogy nem itt kellene kezdeni, ha tudományos értéket akarunk nyerni, mert az ilyen reakciók határozottan durvák. Sőt olyanok, hogy nem is szorúlnak legtöbbször már rájuk, mert mire ezek biztosak, addigra más jelek is biztosítják a diagnosist. Sokszor természetesen ezek is megbecsülhetetlenek, pl. circularis psychosisok utólagos diagnózisánál, időleges elmezavarban elkövetett bűntettekkel vonatkozólag a beszámíthatóság kérdésében, végrendeletek megtámadtatásában, stb. De én azt hiszem, hogy a tudományos graphologusnak a psychosisok fejlődése alatt történő jellemváltozásokat, ingadozásokat, hangulat-csapongásokat stb. kellene tanulmány tárgyává tennie a pszichiátriában, mert mind ezeknek gyönyörűen hű képét adja a graphologiai documentum, és pedig még egészen rövid ideig fennálló változások esetében is, ahogy azt magam nem egyszer láttam. Így valóságos görbét adhatna az orvos kezébe egy graphologiailag feldolgozott hosszabb időről szóló írássorozat, mint azt levelezések, hivatali írások, stb. alakjában számos esetben nagy tökéletességben

nyerhetnők. A differentialis diagnosisiban ez nagyon segíthetne, sőt, az eddig még nem individualizált összefolyó kórképek elkülönítésében jelentőséges új eredményeket is várhatnánk tőle.

Ilyenfajta gondolatoktól vezettetve dolgoztak is már, de nem tudom egészen helyesen-e. Hammer, német syphilodologus, pl. aki sok érdemet szerzett a prostitutio kérdésében, felhasználta a graphológiát annak a kérdésnek a tárgyalásánál, hogy mennyire bűnös a társadalom a prostituált nők odajuttatásában, mennyiben vesz részt a terheltég, stb. Impressióm azonban az ő munkájáról az, hogy ő elfelejti a graphologiai documentumokat abból az időből venni, amikor az illető nő még nem volt prostituált, hanem úgy fogja fel a dolgot, hogy hogyha bizonyos jeleket talál az írásban, melyek azt a bizonyos nőt prostituálnak való jellemnek festik meg, akkor ez amellest szólna, hogy az a nő már ilyen jellemmel született. Holott egészen kétségtelen, hogy a metier, amelyben valaki él, az a foglalkozás, melyet űz, jellemét és annak hú kíséző tükörképét a graphologiai documentumot is lényegesen módosítja, kifejleszti egy bizonyos irányban.

De nézetem szerint még más tere is nyílnék egy kidolgozott graphológiának. Az idegrendszer finomabb anatómiai tanulmányozását összekötve ép és kóros esetekben a graphologiai képekkel, bizonyosan nagyon érdekes és mélyreható eredményeket lehetne elérni, mert a coordinációnak mindenféle subtilis zavarait így localizálni lehetne, sőt talán még arra is rá lehetne jönni, hogy tényleg vannak-e az idegrendszernek bizonyos részei, melyektől függ a jellemnek némineműsége. Hisz némely psychosisnak egészen eklatáns módon egy bizonyos jellemváltozás felel meg, és pedig áll ez nemcsak a functionális psychosisokra. Azonkívül pedig előreláthatólag idővel épp úgy meg fog fogyni a «functionális» psychosisok száma, mint ahogy az idiopaticus amaurosisok száma megfogyott.

Egy másik kínálkozó területet látok a graphológiának a pharmacológiával való összeköttetésében. Tudjuk, hogy egy sereg méreg, legtöbbször chronicus alkalmazása alkalmával, bizonyos jellembeli és képességbeli változásokkal, kiesésekkel stb. jár. És pedig többé-kevésbé jellemző és állandó formákat pro-

ducál; az alkoholizmus tárgyalásában minden psychiatria a speciális jellemváltozások megrajzolásával kezd. Ugyanígy vagyunk az absynthtal, opiummal, hasissal, cocainnal. Átmenet az aether. Mert hiszen az aether ivó, vagy fecskendező is a vérebe juttatja az aethert, csakúgy, mint a narcotizált, ami pedig felhívja a figyelmünket a különböző bódulatok határozott hangulatbeli különbségeire. Hiszen tudjuk, hogy egészen másképen érzi magát és viselkedik az aetherrel, a somnoformmal, vagy pláne kéjgázzal elaltatott ember. A chloroform pedig főleg utóhatásaiban tér el lényegesen pl. az aethertől.

Természetes, hogy mindez visszavezet a pharmacologia egyik legimpozánsabb tanára, az elektív ideghatások principumára.

Hogy mindezeknek és még felmerülőeknek az összevetése, együttes alkalmazása lesz a legtermékenyebb, magától világos.

Mindezeknek a kecsegtető dolgoknak a közelébe azonban nem könnyű férközni. Sok kitartást, nehézségeknek sokszor messze kerülőutakon való elkerülését, ahol kell, eredménytelenségek eltűrését kívánja meg. Szükséges volna ezenkívül, hogy czélszerű anyaggyűjtés szempontjából ezeket központilag organizált gyűjtőtelepre szolgáltatassák be, vagy közlés, vagy esetleges társulatok üléseinek és könyvtárának jegyzőkönyvei alakjában, hogy az akinek szüksége van rá, saját tapasztalatait másokéval egészíthesse ki.

Ezen az alapon lehetne elérni azt a bizony még nem egészen elért depurációt, amelyre minden tudománynak szüksége van, a kísérleti dolgozás pedig a mélyítés és precisiorzás művében fáradoznék.

Ha így fogjuk a graphológiát felkarolni, biztosra vehetjük, hogy eddigi szép eredményeink még sokszorozódni fognak, és a graphologia hálás és életképes plántája meg fogja hozni a maga áldásos gyümölcsseit.
